Případová studie radnice v Lázních Bělohrad v kontextu soudobé tuzemské a evropské regionální architektury

Case Study of the Lázně Bělohrad Town Hall in the Context of Contemporary Czech and European Regional Architecture

Ladislav Podracký

Abstract:

This article presents a qualitative case study examining the role of contemporary town halls and municipal offices in small settlements in the Czech Republic within the context of contemporary regional architecture. The research builds upon the author's long-term doctoral research focused on town halls and municipal offices in small settlements in the Czech Republic and selected Western European countries since the beginning of the 21st century. In such settlements, the town hall often represents a key element of public infrastructure and, in many cases, the only public building in the municipality. Its architectural quality, location, and functional design significantly influence both the character of the settlement centre and the quality of community life.

The case study focuses on the new town hall in Lázně Bělohrad, a small town in northern Bohemia, where a lengthy public debate culminated in the construction of a new town hall. The building is analysed within the broader context of contemporary town hall architecture in the Czech Republic and abroad, particularly in Germany and Belgium, examined in the author's previous comparative research. That research identified the fundamental principles of a high-quality contemporary town hall, which are further examined through this case study. The analysis is based on interviews with key stakeholders (architects, the mayor, and local residents), site visits, and field research. In addition to assessing the building's architectural qualities, the paper examines its socio-cultural, urban, and community context and compares these aspects with similar European projects.

The paper aims to analyse the potential of contemporary town halls as active elements shaping the identity and community life of small settlements and to assess their contribution to the quality of public space. It evaluates the architectural and functional qualities of the Lázně Bělohrad Town Hall within the Czech and European context and discusses its significance for regional architecture as well as for the everyday functioning of the town. The study offers inspiration for the design of similar public buildings in the Czech Republic in the future.

Keywords:

Town Hall, Municipal Office, Lázně Bělohrad, Regional Architecture, Small Settlements

PODRACKÝ, Ladislav (2026). Případová studie v Lázních Bělohrad v kontextu soudobé tuzemské a evropské regionální architektury. In: KUGL, Jiří, ed. Člověk, stavba a územní plánování 19. ČVUT v Praze, Fakulta stavební. pp. 123–139. ISBN 978-80-01-07579-1. ISSN 2336-7687.

Článek je licencován pod licencí Creative Commons BY-NC-ND 4.0 (Uveďte autora-Neužívejte komerčně-Nezpracovávejte 4.0 Mezinárodní). Licenční podmínky: *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.cs*

1 Úvod

Budova radnice nebo obecního úřadu patřila už od raného středověku k nejvýznamnějším stavbám ve městě. Architektonické řešení těchto objektů tradičně odráželo bohatství a úroveň tehdejších měst a vycházelo z jejich snahy o sebeurčení a vyrovnání se vyšším společenským vrstvám – církvi a šlechtě. Prostřednictvím své velikosti, zdobnosti a okázalosti dávala městská samospráva najevo své bohatství a moc. Radnice zůstává i dnes klíčovou stavbou obce, přičemž v menších sídlech má zcela zásadní význam. Slouží jako místo setkávání a shromažďování obyvatel, často představuje jedinou veřejnou vybavenost v obci a hraje důležitou roli při udržování komunitního života. Současné stavby radnic bývají tvarově či materiálově atypické, avšak ve většině případů odkazují k místním stavebním a kulturním tradicím i k historickému dědictví obce.

Tato případová studie představuje hloubkové ověření závěrů předchozí komparativní části teoretického výzkumu, které jsou konfrontovány s analytickým výzkumem předního příkladu soudobé radniční architektury v tuzemsku – radnicí v Lázních Bělohrad. Cílem textu je ověřit dříve formulované závěry na konkrétním tuzemském zástupci.

2 Metodologie výzkumu

Článek navazuje na disertační výzkum autora zaměřený na radnice a obecní úřady menších sídel (do přibližně 5 000 obyvatel) realizovaných v České republice a vybraných zemích západní Evropy od počátku 21. století. V rámci dosavadního výzkumu byl analyzován soubor českých i zahraničních realizací, na jehož základě byly formulovány základní principy, které jsou určující pro funkční soudobou radnici a představují analytický rámec pro tuto případovou studii. Výběr radnice v Lázních Bělohrad byl založen na několika kritériích: objekt vznikl na základě veřejné architektonické soutěže, získal významná odborná ocenění, představuje novostavbu radnice v menším sídle a současně vykazuje vysokou míru architektonické i společenské ambice. Díky složitému procesu přípravy, vzniku a rozsáhlé veřejné diskusi jak v místní komunitě, tak mezi odbornou veřejností představuje vhodný příklad pro analýzu a ověření teoretických závěrů předchozího výzkumu.

Data byla získána kombinací několika výzkumných metod: studiem odborné literatury a projektové dokumentace, terénním průzkumem a vlastním architektonicko-urbanistickým rozborem objektu, nestrukturovanými rozhovory s uživateli (starostkou města a zaměstnanci úřadu), nestrukturovaným rozhovorem s autory návrhu a dotazníkovým šetřením mezi obyvateli města. Jednotlivé zdroje byly vzájemně porovnávány s cílem ověřit shodu zjištěných poznatků, reflektovat shody a rozdílnosti a zejména minimalizovat vliv jednostranné interpretace.

Analýza radnice byla provedena prostřednictvím předem definovaných hodnoticích kritérií vycházejících z předchozí části disertačního výzkumu. Stejně jako v případě jiných, dříve analyzovaných reprezentativních realizací, i zde byly hodnoceny zejména architektonické, urbanistické, provozní a sociální aspekty stavby a jejich vztah k veřejnému prostoru, identitě místa a fungování místní komunity. Výsledky byly následně porovnávány s třemi v podobném rozsahu dříve popsanými realizacemi v Německu a Belgii, které předchozí výzkum posoudil z hlediska definovaných teoretických kritérií jako ideální příklady soudobé radniční architektury. Díky tomuto mezinárodnímu porovnání lze posoudit kvalitu radnice v Lázních Bělohrad v celoevropském kontextu. Zkoumaný objekt byl zároveň usazen do tuzemského kontextu jak následováníhodných či naopak nevhodných realizací, jejichž výběr byl určen rozmanitostí kontextů, přístupů a kvalitou zpracování.

Cílem textu je sestavit komplexní obraz radnice v Lázních Bělohrad, přiblížit

význam této realizace a vyhodnotit pozitiva, negativa a potenciál podobných záměrů v tuzemsku. Ambicí tohoto textu není statistické zobecnění získaných poznatků na všechny radnice v ČR, kvantitativní vyhodnocení či jednoznačnou komparaci, ale zejména rozšíření teoretického poznání o obdobných veřejných stavbách, jejich možnostech a uživatelském potenciálu. Nedostatečný rozsah empirických dat je významným limitem výzkumu a v některých oblastech neumožňuje dosažení jednoznačného závěru.

3 Role a význam soudobé radnice v menším sídle

Výsadní postavení radnice má dlouhou historickou tradici. Radniční architektura a funkce se přirozeně vyvíjely v průběhu historie nejen v závislosti na společensko-politické situaci, ale zároveň i na lokalitě. Zatímco některé funkce a vlastnosti byly důsledkem charakteru doby, některé přetrvaly v jiné formě do dnešních dní.

Radnice v menších sídlech nepředstavuje pouze sídlo administrativy, centrum politické moci a pro občany nejpřístupnější článek demokratického systému. Stává se také prostorem s významným dopadem na místní komunitu i veřejný život (Podracký, 2025). Je místem setkávání – mezi občany samotnými i mezi občany a jejich volenými zástupci; dějištěm nejrůznějších akcí, platformou pro občanskou participaci a živým srdcem obce, které si zároveň zachovává svou reprezentativní funkci (Keskeys, 2017). Jak dosavadní výzkum prokázal, je základní a zásadní vybaveností zejména menších měst a vesnic, jelikož je nositelem místní, kulturní a občanské identity a výrazným činitelem v rozvoji celého centra obce (Podracký, 2025). Dosavadní výzkum identifikoval následujících deset základních principů soudobé radnice:

1. **Sounáležitost a identita**. Radnice je v konečném důsledku investicí celé místní společnosti a jejím společným prostorem, proto je její přijetí místní komunitou zásadní. Pocit sounáležitosti utužuje místní komunitu a její identitu (Podracký, 2025).
2. **Vazba na lokalitu**. Tento princip úzce souvisí s principem předchozím. Souvislost s architekturou regionu či využití typických lokálních materiálů pomůže objekt začlenit se do center menších měst, přispět ke kontinuitě místní stavební tradice a k pozitivnímu přijetí objektu místní komunitou (Podracký, 2025).
3. **Multifunkčnost**. Především zahraniční radnice typicky kombinují provoz samotné radnice s dalšími komerčními prostory či prostory veřejné vybavenosti. Princip multifunkčnosti je nejen sociálně kulturním benefitem, ale zároveň cestou k ekonomické udržitelnosti objektů. Různá provozní doba vede k zajištění aktivity a života v objektu po většinu dne. Čím více občané využívají objekt k různým účelům, tím více cítí sounáležitost s objektem a identifikují se s ním (Henning Larsen, 2017).
4. **Přístupnost**. Provozní řešení by nemělo úplně oddělovat dvě hlavní skupiny uživatelů – zaměstnance a veřejnost. Odstraněním hranice mezi těmito dvěma sférami dochází k vytvoření prostoru a příležitosti pro setkávání, interakci a nový způsob prožívání a využívání prostoru (Dovey, 2009). Například zpřístupnění zasedací síně zastupitelstva veřejnosti i pro jiné účely (např. pro pořádání kulturních akcí) smazává hranici mezi občany a autoritou (Furman, 2017).
5. **Transparentnost**. Architektura se stává nástrojem pro propojení úředníků a volených zástupců s veřejností. Otevřenost radnice a expozice jejích vnitřních procesů a pracovníků posiluje důvěru občanů v instituci a systém samotný (Rogers, 2004). Pohled do vnitřku objektu zároveň přitahuje naši pozornost, což nám přináší inspiraci a obohacení (Gehl a kol., 2006).
6. **Občanská srozumitelnost**. Zásadní koncepcí sociální udržitelnosti soudobé

radnice je vztah a rovnováha mezi úřadem (autoritou) a společností. Prostorové uspořádání vyjadřující řád evokuje kontrolu, zatímco architektura reprezentující každodenní život má potenciál překlenout napětí mezi veřejností a autoritou. Radnice menších sídel působí na obyvatele výrazově vstřícněji, navozují pocit známého prostředí a opouštějí dřívější snahu o institucionální autoritu (Rowe, 1997).

7. **Reprezentativnost**. Přestože může působit jako protiklad k výše uvedenému bodu, je důstojnost či reprezentativnost – ať už polohy v rámci obce či architektonického a materiálového řešení – jedním z principů, který přetrvává (Torisson, 2024).
8. **Udržitelnost**. Dopad staveb na životní prostředí je v posledních letech zásadním tématem, přičemž globální klimatické změny vedou k rozsáhlým snahám o zavádění udržitelných a uhlíkově neutrálních opatření. Veřejná správa by měla jít v této oblasti příkladem, což dokládají stavební řešení i menších radnic, které míří směrem energetické efektivity a environmentální odpovědnosti (Podracký, 2024).
9. **Interakce s veřejným prostorem**. Radnice byla vždy funkčně a provozně spojena s náměstím či v menších sídlech návsí. Provoz radnice proto může výrazně přispět k aktivitě v přilehlém veřejném prostoru. Administrativní provoz je často kombinován s jinými provozy – v menším sídle například s hospodou, kavárnou či multifunkčním sálem. Tyto funkce se často nachází v parteru a svým charakterem zásadně ovlivňují funkci a způsob využívání přilehlého veřejného prostoru (Gehl a kol., 2006).
10. **Adaptabilita**. Radnice by měla držet krok s technologickými a environmentálními trendy (Rogers, 2004). V tomto ohledu víceméně neexistují hranice a lze jen hádat, jaké další možnosti přinese nejen vývoj na poli technologií, ale i požadavky dynamicky vyvíjející se stále různorodější společnosti.

4 Radnice v menších sídlech v ČR od počátku 21. století

4.1 Kontext radniční typologie v ČR

Venkovská sídla čelí stále zvyšujícímu se tlaku na dostupnost a kvalitu veřejných služeb, odlivu zejména mladých obyvatel, zvyšujícím se provozním nárokům a neperspektivní možnosti uplatnění (Hulst, van Montfort, 2007). Historicky byl místem setkávání a shromažďování kostel, nicméně zejména z důvodu společenské změny tuto funkci ztratil. Další tradiční místo setkávání – vesnická hospoda – je, jak se ukázalo při nedávných krizích, výrazně závislé na aktuální ekonomické situaci. Potenciální role a význam radnice či obecního úřadu jakožto společenského a kulturního centra obce, které vhodnou kombinací kulturních, komerčních a administrativních funkcí uspokojí poptávku po dostupnosti a kvalitě těchto služeb a vytvoří příležitosti a možnosti pro všechny věkové a sociální vrstvy, se tak stává ještě důležitější a aktuálnější.

Zvýšení povědomí o důležitosti a potenciálu radnic nabývá významu v diskusích o slučování obcí, které jsou v posledních letech v českém veřejném prostoru poměrně časté. V současné době se v ČR nachází 6258 samospráv, z nichž více než polovina má méně než 500 obyvatel (ČSÚ, 2024). V poměru počtu obyvatel a počtu samospráv jiných západoevropských zemí, například Německa (13 samospráv na 100 000 obyv.) či Nizozemska (2 samosprávy na 100 000 obyvatel), lze vyhodnotit, že český systém, kde na 100 000 obyvatel připadá 59 samospráv, je předimenzovaný (Podracký, 2025). Případné sloučení samospráv by mělo ekonomické benefity při úspoře financí, zvýšení efektivity státní správy a zajištění základních služeb (Ježek a kol., 2015). Celá tematika ovšem

naráží zejména na odpor samotných samospráv, který plyne nejen z negativní zkušenosti s předchozím režimem, který řešil fragmentaci a zkostnatělost systému zaváděním střediskových vesnic či násilným slučováním ekonomicky neefektivních samospráv, ale i ze strachu ze ztráty vlastní identity (Ježek a kol., 2015). Pokud ke slučování dojde, je možné, že bude nutné vytvořit nová centra samospráv či výrazně zvýšit úroveň a kapacit těch stávajících.

Radnice a obecní úřady však v tuzemsku stojí dlouhodobě spíše na okraji zájmu. Málokteré menší sídlo se může chlubit funkční a atraktivní radnicí. Typický obecní úřad v menším sídle je zpravidla starší, alespoň trochu technicky a prostorově dostačující objekt. Zároveň ačkoliv si alespoň některé obce zakládají na reprezentativnosti těchto objektů a do udržování jejich zevnějšku jsou investovány nemalé peníze, míra aktivního využívání těchto objektů občany je nízká, což souvisí zejména se zastaralostí objektů, které ani zdaleka neodráží žádný z výše zmíněných principů. Celkově lze konstatovat, že obcím chybí vize a koncepce, což je důvodem nenaplnění plného potenciálu řešených objektů. Možnosti a příležitosti, které funkční radnice nabízí, lze tak pozorovat zejména na zahraničních, ale i na několika zdařilých tuzemských realizacích.

Analyzované realizace se kvalitou architektonického řešení, funkčností a přínosem sídlu často výrazně liší. Faktorů ovlivňujících tyto parametry je mnoho, od finančních možností samosprávy až po způsob výběru návrhu a realizace. Pro malé obce s omezenými rozpočty je ekonomicky nejvýhodnější uspořádání vyzvané soutěže či přímý výběr autorského týmu, což ovšem u stavby veřejného charakteru může vytvořit spekulace o transparentnosti či objektivitě výběru správného řešení (Zdvihal, 2020). Ačkoliv česká legislativa zpravidla nevyžaduje výběr nejlepšího návrhu u staveb podobné velikosti formou veřejné architektonické soutěže, je tento postup nejtransparentnější a nejvhodnější. I když předchozí výzkum odhalil velké množství kvalitních zahraničních realizací tohoto typu, které jsou výsledkem veřejné soutěže, v tuzemsku k tomuto výběrovému prostředku sahají menší samosprávy až v posledních letech, jak ukazuje Tab.1. Ta je seznamem všech otevřených veřejných soutěží v ČR od roku 2000, které se týkají radnice či obecního úřadu a korespondují s metodologií výzkumu.

Rok	*Soutěž / lokalita*	*Realizace*	*Poznámka*
2025	Radnice Holešov	ne	
2023	Obecní dům Stránecká Zhoř	ne	Obecní úřad součástí širšího řešení
2023	Spolkový dům Komařice	ne	Obecní úřad součástí širšího řešení
2021	Víceúčelový dům Hlásná Třebáň	ne	
2021	3v1 pro Libčice nad Vltavou	ne	Obecní úřad součástí širšího řešení
2020	Obecní úřad Hovorčovice	ne	
2017	**Radnice obce Lázně Bělohrad**	**ano**	**Součástí úprava části náměstí**
2017	Obecní dům Moravské Bránice	ne	Multifunkce se sálem a zbrojnicí
2013	Radnice Kardašova Řečice	ano	Rekonstrukce radnice a knihovny

Tab. 1 – Seznam všech veřejných soutěží na radnice či OÚ v ČR k 11/2025. Zdroj: cka.cz (2025)

Z devíti soutěží byl ve čtyřech případech úřad či radnice na okraji zadání širší soutěže (návrh centra obce, návrh komplexnějšího území s pouhou rekonstrukcí úřadu apod.). To ilustruje i nižší povědomí zadavatelů (obcí) nad potenciálem a možnostmi těchto staveb při zadávání samotných soutěží. Na druhou stranu, mnoho zadání či

výsledků má charakter víceúčelového či obecního domu, kde je navrhováno více funkcí v rámci jednoho objektu, což může být cestou k sociální a ekonomické udržitelnosti provozu (Podracký, 2025). Jak z tabulky vyplývá, jedinou realizovanou novostavbou radnice je právě ta v Lázních Bělohrad.

Motivací pro uspořádání veřejné soutěže je krom nezpochybnitelně kvalitních výsledků i dotační program MMR, které v rámci programu Podpora architektonických a urbanistických soutěží 2023+ finančně podporuje organizaci a odměny otevřených soutěží organizovaných samosprávami v ČR (MMR, 2025). Pro často netransparentní zadávání těchto projektů se velká část nových radnic bohužel objevuje mimo zájem médií a odborné i laické veřejnosti.

4.2 Radnice v Lázních Bělohrad v celoevropském kontextu

Dosavadní výzkum identifikoval několik kvalitních zahraničních realizací zkoumané typologie, které korespondují s jeho metodologií. Cílem této části není podat jejich komplexní přehled, ale představit charakteristické principy a přístupy, které se opakovaně objevují u kvalitních realizací a které tvoří analytický rámec následné případové studie radnice v Lázních Bělohrad.

4.2.1 Maitenbeth

Maitenbeth je bavorská obec pod Alpami s přibližně dvěma tisíci obyvateli. Výstavba nové radnice se stala klíčovým impulzem komplexní obnovy místního centra, kde se propojuje historická a soudobá architektura (Frühauf a Meck, 2019). Radnice reaguje na urbanistické dominanty – kostel a budovu Staré pošty, přeměněnou na komunitní centrum. Spolu vymezují nové náměstí v hlavní kompoziční ose obce. Dvouúrovňový veřejný prostor propojený širokým schodištěm slouží jako místo konání trhů, koncertů a společenských akcí. Podle starosty Thomase Starka spočívá hlavní hodnota projektu právě ve vytvoření náměstí – centra, které obec historicky postrádala. Architektonický koncept staví na principu „velkolepé normality" - radnice má civilní charakter a svým měřítkem i materiály navazuje na místní hospodářské stavby (Baumeister, 2016). Dvouúrovňová dispozice budovy odpovídá výškovým úrovním náměstí a zajišťuje bezbariérovost i přímé vizuální propojení s veřejným prostorem. Zasedací síň – „lodžie pro celou vesnici" – se otevírá francouzskými okny do náměstí, se kterým lze v případě kulturních akcí propojit. Interiér s dřevěnými obklady, kamennou dlažbou a tradičními tesařskými detaily vytváří známé prostředí, které propojuje soudobý design s regionální tradicí.

4.2.2 Wettstetten

Bavorská obec Wettstetten leží nedaleko Mnichova a k roku 2022 má přibližně pět tisíc obyvatel. Původně zemědělská vesnice zaznamenala od 19. století výrazný populační růst, který změnil strukturu obyvatelstva a velikost obce. Přesto obec dlouho postrádala centrální náměstí.

Nové centrum vzniklo roku 2013 podle návrhu ateliéru Beer Bembé Dellinger Architekten und Stadtplaner v bezprostřední blízkosti kostela – historického jádra obce. Po demolici několika hospodářských staveb zde vyrostl soubor tří objektů: radnice s administrativním provozem, veřejné budovy s obecním sálem a ceremoniální místností a samostatný objekt jeslí s denní pečovatelskou službou pro osoby s demencí. Urbanistická kompozice respektuje původní uliční strukturu a měřítko zástavby, zároveň vytváří nové prostorové kvality. Architektonická forma čerpá z regionální tradice Altmühl-Jura – jednoduchých zemědělských stavení se šikmou střechou a hliněnou omítkou. Projekt tak spojuje místní archetyp s moderním výrazem, čímž vytváří soudobý, avšak kontextuálně ukotvený celek. Kombinace úřadu, komunitních prostor, jeslí a pečovatelské služby obnovuje přirozenou každodenní aktivitu v centru a posiluje sociální vazby v něm. Transparentní parter s prosklenými vstupy propojuje interiér s exteriérem a multifunkční sál lze otevřít do náměstí, čímž se při slavnostech stává součástí veřejného prostoru.

4.2.3 Lo-Reninge

Obr. 1 – Radnice v Maitenbethu (zdroj: Meck Frühauf Architekten)
Obr. 2 – Radnice Wettstetten (zdroj: autor)
Obr. 3 – Dostavba radnice v Lo-Reninge (zdroj: Hugh Strange)

Belgická municipalita Lo-Reninge v provincii Západní Flandry zahrnuje čtyři sídla s celkovou populací 3 289 obyvatel, z nichž 1 247 žije v městečku Lo. Zásadní proměnu centra přinesla konverze bývalého kláštera Šedých sester z roku 1492 na novou radnici. Budovu v čele historického náměstí, kterou v roce 2017 obývaly už jen dvě řeholnice, odkoupilo město pro její historickou a urbanistickou hodnotu. Klášter byl rekonstruován a rozšířen o dostavbu, která doplňuje původní klášterní komplex. Inspirací formy se stala typická regionální stodola s podélným půdorysem a proměnlivou výškou střechy (Strange, 2013). Nový objekt nahrazuje demolované křídlo a vytváří mezi oběma částmi veřejné prostranství. Materiálové řešení navazuje na místní tradici – fasádu tvoří cihly zčásti vyrobené recyklací původního zdiva, střecha je z pálené krytiny. Naproti tomu soudobá konstrukce z lepených dřevěných prvků zajišťuje udržitelnost, nízkoenergetický provoz a dodává interiéru civilní vzhled. Projekt citlivě interpretuje historické formy, ale s moderní artikulací oken a fasády. Historická část kláštera dnes slouží pro administrativní část radnice, zatímco nová dostavba poskytuje prostory pro veřejnost – podatelnu, služby a archiv. Oba objekty propojuje prosklená chodba, která funguje i jako třetí fasáda vstupního nádvoří. Dříve uzavřená klášterní zahrada se tak nově otevírá veřejnosti a je začleněna do veřejného prostoru města, což je jedním z největších přínosů celé rekonstrukce.

5 Případová studie: Radnice v Lázních Bělohrad

5.1 Kontext lokality

Město Lázně Bělohrad je nevelké podkrkonošské lázeňské město nacházející se poblíž okresního města Jičín. K 1. 1. 2023 zde žije 3734 obyvatel (ČSÚ, 2023). Obec je mixem nejrůznějších architektonických stylů a typologií, které jsou záznamem o transformaci vesnice v lázeňské město. Honosný novorenesanční lázeňský hotel z 90. let 19. století měl reprezentovat město i lázně a v době svého vzniku fungoval i jako radnice. Muzeum Antonína Friče, známého českého geologa a paleontologa, na jehož popud muzeum vzniklo, má eklektickou podobu antického chrámu. Tělocvična spolku Sokol s kinem vznikla ve funkcionalistickém stylu podle návrhu Čeňka Musila z roku 1930. Ve městě se zároveň dochovalo množství původních staveb lidové architektury, a to nejen na jeho okraji, ale i v těsné blízkosti náměstí K. V. Raise, které definuje centrum města.

Právě v jeho severní části se nachází nová radnice a pomyslně jej uzavírá. Náměstí je mixem převážně dvoupodlažních objektů, povětšinou z 19. století, krom několika pravděpodobně meziválečných objektů, které nesou prvky funkcionalismu. Nezpochybnitelnou dominantou náměstí je lázeňský hotel, který se nachází v jižní části náměstí. Od náměstí je potokem Javorná oddělena tzv. Třetí strana, kde žilo původní německé obyvatelstvo a charakteristickou zástavbou jsou zde roubené chalupy podkrkonošského rázu s loubím a zdobenými průčelími (Kolář, 2010).

Obr. 4 – Náměstí v polovině 19. století (zdroj: Slatinné lázně Bělohrad)
Obr. 5 – Novorenesanční lázeňský hotel (zdroj: autor)

Původní náves silnicového typu je čitelná již na prvních historických mapách a zaznamenává dlouhou historii města. Po povýšení na město se zde konaly trhy, později se jednalo o reprezentativní centrum lázeňského města s alejí stromů. Ta se postupně zmenšila pouze do jižní části náměstí před lázeňským hotelem, zbytek náměstí byl spíše jednotvárnou asfaltovou plochou, která sloužila jako neorganizované parkoviště. Náměstím navíc prochází páteřní komunikace II. třídy, která výrazně změnila jeho původní charakter. Severní část, kde se dnes nachází zkoumaná radnice, byla proto občany minimálně využívána – úzké dlážděné chodníky, minimum vybavenosti a vhodného mobiliáře či chaotická dopravní situace z důvodu absence vyznačených parkovacích stání nepřispívaly k atraktivitě či pocitu bezpečí v této části náměstí.

5.2 Cesta k nové radnici

Město dlouhé roky zvažovalo koupi a rekonstrukci různých objektů na náměstí včetně lázeňského hotelu, nicméně náklady na rekonstrukci byly vždy velmi vysoké. K výstavbě nové radnice na severním konci náměstí se město definitivně odhodlalo roku 2016, a to z důvodu neudržitelného stavu té původní. Ta nevyhovovala nejen prostorově, kdy stísněné místnosti již nemohly pojmout stále rostoucí administrativní aparát, ale

zároveň byla v havarijním technickém stavu. K výstavbě nové radnice byla vybrána parcela v severním čele náměstí, kde by radnice tvořila pomyslnou dominantu prostoru. Na tomto místě se nacházel bytový dům z počátku 20. století bez významné historické hodnoty a menší rodinný dům, který město koupilo. Bytový dům s prodejnou potravin v přízemí nebyl od 90. let obýván a byl ve špatném stavu. Město mělo původně v plánu jej zrekonstruovat – první studie byly zadávány úřadem přímo a počítaly s nástavbou a rekonstrukcí objektu. Opoziční zastupitelé a veřejnost nicméně poukazovali na neprůhledné zadávání a požadovaly výběr v soutěži. Zdlouhavá diskuse zároveň měla za následek zastarání návrhů, které například nesplňovaly energetický standard. Město se proto nakonec rozhodlo vybrat návrh ve veřejné architektonické soutěži.

Obr. 6 – Původní objekt obecního úřadu (zdroj: autor)
Obr. 7 – Původní objekt na místě současné radnice (zdroj: Michaela Marková)

Té se zúčastnilo téměř 60 týmů ze čtyř různých zemí. V soutěži zvítězil návrh ateliéru Světlík Šedý Šefl, který ovšem výrazně překračoval stanovený finanční limit a setkal se s výraznou odmítavou reakcí veřejnosti. Návrh ateliéru Rozenska Wozniak Architects, který se umístil na druhém místě, nebyl v souladu s územním plánem. Návrh byl nakonec realizován podle návrhu atelieru re:architekti, který se umístil na třetím místě a do rozmanitého architektonického kontextu náměstí usazoval výrazný solitér stojící v jeho čele. Uspořádání architektonické soutěže vyšlo město na cca 1 milion Kč, původní rozpočet na výstavbu měl být 35 milionů Kč bez DPH. Ačkoliv byl později navýšen na 40-45 milionů Kč bez DPH, roční průtah realizace a inflace způsobily, že finální cena vyrostla až na 87,7 milionu Kč bez DPH . Radnici se nicméně podařilo realizovat téměř beze změn na soutěžním návrhu, což potvrzuje v tomto případě smysluplnost veřejné architektonické soutěže. Radnice byla zařazena do užšího výběru České ceny za architekturu za rok 2023 a byla nominována na evropskou cenu Miese van der Rohe (re:architekti, 2024).

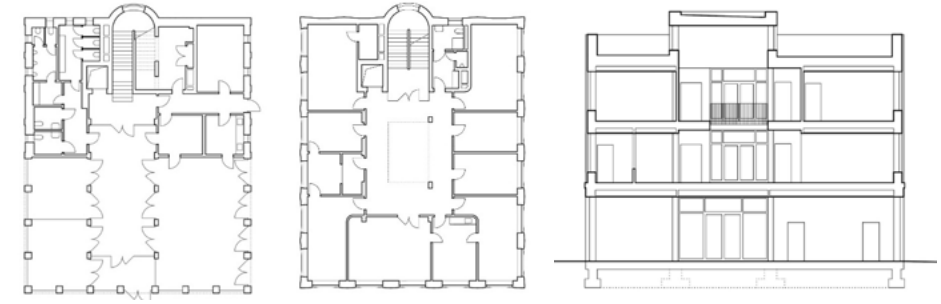
Obr. 8 – Soutěžní návrh studia re:architekti (zdroj: Lázně Bělohrad)
Obr. 9 – Realizovaná podoba návrhu (zdroj: Ondřej Bouška)

5.3 Vlastní analýza a průzkum v terénu

5.3.1 Prostorové a funkční členění

Objekt lze funkčně rozdělit na dvě zóny – zónu pro veřejnost a vlastní provoz úřadu. Toto schéma je přehledné a jasně čitelné. Prostory pro veřejnost či multifunkční prostory se nachází v proskleném přízemí, které umožňuje **transparentnost** provozu a jak vizuální, tak funkční propojení exteriéru s interiérem. Prostory vlastního provozu úřadu – veškeré kanceláře

a kancelářská pracoviště jsou pak uspořádány v horních dvou podlažích, které jsou propojeny atriem pro přehlednost celého provozu. Oba funkční celky jsou oddělené a mohou fungovat nezávisle na sobě.

Obr. 10 – 1.NP, 2.NP a řez objektem (zdroj: re:architekti)

V přízemí objektu se nachází multifunkční sál, zasedací místnost, informační centrum, podatelna a technické zázemí objektu. Zasedací místnost je orientována do náměstí a když zasedá zastupitelstvo, vidí ho celé náměstí. Demokracie se stává veřejnou a pro občany více dosažitelnou (re:architekti, 2024). Největším přínosem pro místní komunitu je pravděpodobně **multifunkční sál,** který je orientován do náměstí, může fungovat jako oddělená jednotka a má významnou **vazbu na veřejný prostor** – přímo před ním se nachází prostranství pro venkovní akce, záhony trvalek a s vzrostlou lípou. Vnitřní shromažďovací prostor doposud ve městě chyběl a program kulturních akcí tak byl závislý na počasí. Celé přízemí je **přístupné** každodenně a nezávisle na provozu administrativní části úřadu.

Kanceláře v horních podlažích jsou organizovány kolem vnitřního atria s převýšeným světlíkem, který do něj vnáší více světla. Radnice má nyní asi 20 zaměstnanců a předpokládá se další růst počtu úředníků. Některé kanceláře lze podle potřeby rozdělovat či spojovat. Kancelář starostky je největší a orientována směrem do náměstí.

Obr. 11, 12, 13 – Multifunkční sál a jeho možnost propojení s exteriérem (zdroj: Ondřej Bouška)

5.3.2 Architektonické a materiálové řešení

Nová radnice je deklarací otevřenosti v přístupu samosprávy k občanům, městu i hospodaření (re:architekti, 2024). Radnice je urbanistický solitér, který výškově, hmotově a členěním fasády navazuje na původní objekt, ale i na bohatou architektonickou historii města. Stavba je jasně členěna na prosklený parter a cihelnými pásky obloženou horní část s pravidelným rastrem oken. Hmotově jednoduché stavbě dodávají na reprezentativnosti drobné detaily fasády – jemné plastické prolamování plochy, díky které vypadá radnice v každou denní dobu jinak, velká členěná okna či promyšlená tektonika parteru objektu, která dodává objektu soudobý a reprezentativní výraz.

Obr. 14 – Detaily materiálů v interiéru (zdroj: Ondřej Bouška)

Stejně jako tvarosloví fasády, i interiérové řešení nezapře inspiraci kubismem a funkcionalismem, styly charakteristickými pro období největšího rozkvětu města. Tyto odkazy se objevují i v interiéru v podobě mosazného zábradlí či probarvených terazzových podlah. Ty jsou doplněny jednak masivními dřevěnými rámy a detaily, jednak odhalenými betonovými konstrukcemi, které interiér posouvají do současnosti. Toto materiálové řešení společně s exteriérovou cihlovou fasádou a betonovým soklem vytváří jednak dojem trvanlivosti a **důstojnosti**, jak nejdůležitějšímu objektu v obci náleží, jednak dojem **občansky srozumitelného** a dostupného objektu. Terrazzové podlahy v přízemí nesou unikátní ornamentální zdobení bělohradských chodníků a pomyslně tak začleňují veřejné prostory radnice do veřejného prostoru města. Kancelářské prostory v patrech se vyznačují barevně omítnutými stěnami, větší mírou dřevěných prvků a terazzovou podlahou s abstraktními vzory.

Obr. 15 – Bělohradská kašna, Obr. 16,17 – Ornament bělohradských chodníků (zdroj: autor)

Realizace zároveň výrazně **pozvedla úroveň veřejného prostoru** v horní části náměstí, jehož řešení bylo součástí návrhu. Předprostor radnice, který byl dříve vyasfaltovanou plochou a neorganizovaným parkovištěm, byl vydlážděn a funkčně vhodně pojednán. Může tak být dočasně uzavřen pro automobilovou dopravu, např.

v případě konání veřejných akcí. Krom vyznačení parkovacích míst, umístění městského mobiliáře jako laviček či stojanů na kola zde zároveň vznikla nová kašna – tradiční součást náměstí. Spolu s uměleckou plastikou pouliční lampy vytváří **důstojný vstupní předprostor** pro nejdůležitější objekt ve městě. Bělohradská kašna je výsledkem spolupráce umělkyně a architektů, která probíhala po celou dobu realizace návrhu. Je zhotovena z masivního bloku šluknovského syenitu, který barevně koresponduje s parterem budovy. V jejím reliéfu a proporcích vyjadřuje komunikaci geometrického řádu a vegetativních, organických struktur. Tyto principy lze nalézt i na radnici samotné.

5.3.3 *Průzkum mezi zaměstnanci*

Průzkum mezi uživateli úřadu probíhal formou nestrukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami. Respondenty byly dvě zaměstnankyně a starostka obce, Alena Kuželová, která sledovala vznik radnice z pohledu opoziční zastupitelky a poté starostky obce.

Tab. 2 – Výsledky dotazníkového šetření v Lázních Bělohrad (zdroj: autor, 2025)

Podle starostky je největším přínosem radnice především zlepšení **funkčních** a **prostorových** nároků oproti staré radnici, publicita spojená s úspěchem v architektonických soutěžích a médiích a **kulturní příležitosti**, které umožňuje multifunkční sál. Zatímco stará radnice poskytovala pouze stísněné a nedůstojné prostory, nová radnice má mnoho oddělených pracovišť, které zaměstnancům zaručují soukromí a klid na práci. Publicita spojená s účastí v např. České ceně za architekturu přilákala do Bělohradu zájemce z řad odborné i laické veřejnosti, což přispívá k rozvoji turistického ruchu ve městě. Multifunkční sál považuje starostka za přidanou hodnotu, jelikož zde město může pořádat svatby, akce pro děti a seniory a veškeré kulturní a komunitní akce přes zimu, což z důvodu absence vnitřního shromažďovacího prostoru nebylo v případě nepříznivého počasí možné. **Transparentnost** objektu dle slov starostky napomáhá v kontaktu s občany, kteří zvenku pozorují zasedání zastupitelstva či kulturní akce v sále. Mezi největší negativa řadí nedostatečnou technologickou úroveň budovy, která je sice kategorizována jako nízkoenergetická, nicméně absence fotovoltaiky či nemožnost znovu využívat šedou vodu v objektu bylo podle ní zastaralým řešením již při realizaci. Mezi další negativa řadí uživatelské aspekty, kdy těžké a automaticky neotevíratelné dveře brání přístupu osobám se sníženou schopností pohybu a orientace či plně prosklené přízemí brání v umístění potřebných úložných prostor. Za promarněnou příležitost považuje nevyužití střechy objektu jakožto terasy.

Pracovnice úřadu hodnotí pozitivně architektonické a materiálové řešení radnice, které je podle nich **reprezentativní**, ale zároveň vstřícné k občanům a především unikátní. Podle jejich názoru se radnice líbí především turistům a odborné veřejnosti, ale mezi místními oblíbená není. Ony samy za největší negativa považují provozní nedokonalosti – dle jejich výpovědí špatné řešení vytápění a chlazení ve výrazně proskleném parteru, nedostatek úložných prostor z důvodu minima stěn a obtížnou **přístupnost** objektu.

5.3.4 *Průzkum mezi veřejností*

Průzkum mezi obyvateli obce probíhal formou dotazníkového šetření s otevřenými a uzavřenými otázkami mezi cca 25 respondenty. Z důvodu omezeného vzorku proto nebylo hlavním cílem dosažení statisticky průkazných závěrů, ale spíše orientační podněty a informace pro další hodnocení zkoumané radnice. Šetření ukázalo, že radnice je občany vnímána veskrze pozitivně, nicméně místní obyvatelé jsou v názorech na některé aspekty rozděleni.

Veřejnost hodnotí na radnici pozitivně nejčastěji prostornost interiéru, **přístupnost** úřadu, **reprezentativnost** objektu, unikátnost architektonického řešení, proměnu prostředí úřadu k lepšímu oproti předchozímu stavu, existenci **multifunkčního** sálu a jeho přesah do kulturního a komunitního života. Dle vyjádření mnoha dotazovaných je i zásadním pozitivem proměna severní části **náměstí**. Negativní hodnocení se týkalo zejména dle některých dotazovaných neúměrné velikosti objektu, vyšších pořizovacích nákladů, architektury objektu v kontextu náměstí či kontextu lázeňského města. Někteří dotazovaní vyjádřili přesvědčení, že lépe by jako radnice sloužil lázeňský hotel, který je však v soukromém vlastnictví a který by bylo nutné nákladně rekonstruovat. Většina dotazovaných vyjádřila pozitivní prostorový dojem z interiéru objektu, včetně respondentů, kteří se vyjadřovali kriticky k vzhledu objektu.

Všeobecně se většina veřejnosti shoduje, že novostavba radnice zlepšila kulturní a komunitní život v obci a většina dotázaných radnici navštěvuje nejen za účelem administrativních úkonů, ale zároveň za účelem **kulturního vyžití** (z uvedených: vítání občánků, besedy, koncerty). Někteří obyvatelé přiznávají, že radnici navštívili hned v den slavnostního otevření. Jako největší přínos nové radnice dotazovaní hodnotí především zvelebení prostoru před ní, reprezentativní prostory radnice samotné a příležitosti multifunkčního sálu, který je jediným prostorem pro setkávání v obci. Většina respondentů ze všech oceněných návrhů stále hodnotí vybraný a realizovaný jako nejlepší.

Poslední část dotazníku prověřovala formou uzavřených otázek u dotazovaných

vnímání některých principů a vlastností, které dříve definoval výzkum. Drtivá většina dotázaných, včetně negativně hodnotících, uvedla, že je radnice reprezentativní, srozumitelná, přístupná a veřejností využívaná. V porovnání s ostatními soutěžními návrhy by většina dotázaných, včetně kritiků objektu, stále preferovala současné řešení, které je ve výsledku vnímáno jako vzhledově nejvíce tradiční a korespondující s okolní zástavbou.

5.3.5 Rozbor s autorským týmem

V rámci výzkumu byl proveden strukturovaný rozhovor s autory stavby – Vojtěchem Ružbatským a Ondřejem Synkem z ateliéru re:architekti. Přístup autorského týmu k radnici v Lázních Bělohrad lze definovat jako proces hledání rovnováhy mezi **reprezentativností**, **funkčností** a ekonomickými možnostmi malého sídla. Autoři vnímali radnici jako společenství lidí, které, pokud má správně kooperovat, musí mít k dispozici prostor, kde sdílí pocit **kolektivu**. Klíčovým prvkem interiéru se proto stalo atrium, které je vnímáno jako celek tvořený návštěvníky, pracovníky státní správy a volenými úředníky samosprávy. Díky propojení je prostor čitelný a vybízí ke spolupráci. Tato idea kolektivu vedla k charakteru vazby mezi úřadem a okolím jakožto prostoru otevírajícího se do okolí. To je pak zřejmé zejména v parteru – prosklení deklaruje dění uvnitř, lidé z náměstí vidí do sálu či na jednání zastupitelstva, což posiluje **transparentnost** instituce. **Variabilita** a **propojitelnost** všech prostorů v přízemí mezi sebou umožňuje jakékoliv kulturní využití a může fungovat úplně odděleně od horní části úřadu. Ta musela krom kanceláří pojmout i veškeré skladovací prostory a místnosti archivů, jelikož kvůli lázeňským pramenům nebylo možné objekt navrhnout jako podsklepený. Díky pravidelnému rastru fasády jsou i skladovací prostory osvětlené, což umožňuje **flexibilitu** dispozice a za předpokladu plné digitalizace dokumentů státní správy v budoucnu transformaci skladovacích prostorů na kanceláře. Jasně čitelná, jednoduchá struktura vnitřního provozu je základním předpokladem **univerzality** a schopnosti přizpůsobit se budoucím potřebám.

Protože původní vize počítala se zachováním stávajícího objektu, novostavba z něj převzala roli důstojného průčelí náměstí, čitelnou strukturu fasády a kompaktní charakter stavby. Důležitou myšlenkou bylo, že radnice musí mít v měřítku náměstí jednoznačnou **figuru** a čitelné gesto – měřítko takové, aby byla vnímatelná z různých míst dlouhého prostoru. Architekti se snažili o „bezčasový" výraz objektu, který by zapadl do kontextu lázeňského města, aniž by sklouzával k historizujícímu kýči. Fasádu radnice popisují jako **důstojnou** pro lázeňské město. I přes počáteční skepsi části veřejnosti a opozice vnímají autoři reakce po otevření pozitivně.

V debatách o ceně, která se z původních odhadů vyšplhala výše, architekti upozorňují na nutnost vnímat budovu v dlouhodobém horizontu, kdy radnici vnímají jako investici města na dalších alespoň sto let. Tomu odpovídají i použité materiály, na nichž se nešetřilo a které jsou **trvanlivé, odolné a důstojné**. Kompromisy byly ale přijaty v některých funkčních aspektech – například pochozí střecha s výhledem, která byla z projektu vyjmuta kvůli úspoře v řádu stovek tisíc korun, ačkoliv by ze střechy byl krásný výhled do okolí. Jak uvádějí architekti, lze ji v budoucnu zároveň vždy dodatečně zrealizovat. Výraznou, ač neviditelnou položkou rozpočtu, byly technologie. Těch budova obsahuje velké množství – od serveroven přes optické kabely až po systémy pro streaming zastupitelstva. Tyto prvky tvoří dle odhadů architektů až třetinu investice. Ačkoliv původně se počítalo v objektu se systémem inteligentních budov, nakonec nebyl kvůli ceně realizován.

6 Vyhodnocení a diskuse

Případová studie nové radnice v Lázních Bělohrad ověřovala přítomnost **deseti principů** kvalitní soudobé radnice, které byly formulovány v předchozím komparativním výzkumu českých a zahraničních realizací. Hodnocení bylo provedeno na základě

architektonické a urbanistické analýzy stavby, terénního průzkumu, rozhovorů s klíčovými aktéry projektu a komparace se zahraničními příklady.

Výsledky ukazují, že radnice v Lázních Bělohrad naplňuje většinu sledovaných principů na nadprůměrné úrovni. Nejvýraznější kvality lze identifikovat především v oblasti **vazby na lokalitu** a **veřejný prostor**, **multifunkčního** využití objektu, **transparentnosti** a **reprezentativnosti** stavby. Radnice současně vytváří kvalitní pracovní prostředí pro zaměstnance s možností flexibilních úprav provozu v budoucnu, nabízí prostory pro kulturní a společenské akce a díky otevřenému parteru přirozeně navazuje na okolní náměstí. Významnou roli při vzniku hrály architektonická soutěž a dlouhodobý dialog mezi investorem, architekty a veřejností, který umožnil vznik stavby respektující potřeby úřadu i obyvatel.

Mezi slabší stránky stavby patří **environmentální udržitelnost**. Přestože použití trvanlivých materiálů a celková koncepce stavby přispívají k její dlouhodobé **životnosti**, objekt nevyužívá řadu současných adaptačních nebo energeticky úsporných opatření, která jsou běžná u srovnatelných evropských realizací. Tento výsledek se ovšem nevymyká tuzemskému kontextu a stavebním zvyklostem, zároveň reflektuje ekonomické možnosti investora.

Významnou součástí vyhodnocení byly rovněž rozhovory s architekty, představiteli samosprávy, zaměstnanci městského úřadu a obyvateli města. Přestože jednotlivé skupiny respondentů hodnotily stavbu z odlišných profesních i osobních perspektiv, ve většině sledovaných témat panovala výrazná shoda. Pozitivně byla hodnocena zejména **architektonická kvalita** budovy, její citlivé začlenění do historického centra, přehledná organizace provozu i **otevřenost** vůči veřejnosti. Zaměstnanci oceňovali především kvalitnější pracovní prostředí a efektivnější provoz úřadu, starostka poukazovala na význam architektonické soutěže a otevřené komunikace s veřejností během přípravy projektu. Obyvatelé města častěji, než samotnou architekturu vyzdvihovali **proměnu náměstí** a vznik nového prostoru pro společenský život. Rozhovory současně ukázaly, že ačkoliv část veřejnosti hodnotí radnici negativně, i tito respondenti potvrdili přítomnost některých zkoumaných principů. Ačkoliv lze radnici hodnotit po stránce stanoveného analytického rámce pozitivně, po posouzení závěrů terénního průzkumu nelze pominout fakt, že tohoto výsledku bylo docíleno za cenu **výrazného prodražení** projektu a rozkolu v místní komunitě. V některých detailech také převládá estetika nad funkcí (např. vytápění a chlazení objektu).

	Lázně Bělohrad	*Maitenbeth*	*Wettstetten*	*Lo Reninge*
Sounáležitost a identita	Průměrná	Nadprůměrná	Nadprůměrná	Průměrná
Vazba na lokalitu	Nadprůměrná	Nadprůměrná	Nadprůměrná	Nadprůměrná
Multifunkčnost	Nadprůměrná	Průměrná	Průměrná	Průměrná
Přístupnost	Průměrná	Nadprůměrná	Nadprůměrná	Průměrná
Transparentnost	Nadprůměrná	Průměrná	Nadprůměrná	Průměrná
Občanská srozumitelnost	Průměrná	Nadprůměrná	Průměrná	Průměrná
Reprezentativnost	Nadprůměrná	Průměrná	Nadprůměrná	Nadprůměrná
Udržitelnost	Nevyhovující	Průměrná	Průměrná	Nadprůměrná
Interakce s veř. prostorem	Nadprůměrná	Nadprůměrná	Nadprůměrná	Nadprůměrná
Adaptabilita	Průměrná	Průměrná	Průměrná	Průměrná

Tab. 3 – Porovnání zkoumaných zahraničních radnic s radnicí v Lázních Bělohrad. Zdroj: autor (2025)

Vyhodnocení bylo dále doplněno komparací se zahraničními realizacemi analyzovanými v předchozím výzkumu (viz Tab. 3). Jednotlivé principy byly posuzovány kvalitativně ve třech úrovních (nevyhovující, průměrná a nadprůměrná míra naplnění).

Srovnání ukazuje, že radnice v Lázních Bělohrad obstojí i v evropském kontextu. Ve většině hodnocených principů dosahuje srovnatelné nebo nadprůměrné úrovně vůči analyzovaným realizacím z Německa a Belgie. Největšími kvalitami stavby jsou i v kontextu mezinárodního srovnání **silná vazba na veřejný prostor**, **reprezentativnost** a **multifunkčnost**. Naopak v oblasti environmentální udržitelnosti, jak již bylo zmíněno výše, dosahují zahraniční příklady zpravidla lepších výsledků.

7 Závěr

Článek představil kvalitativní případovou studii nové radnice v Lázních Bělohrad, jejímž cílem bylo ověřit využitelnost analytického rámce deseti principů kvalitní soudobé radnice formulovaného v předchozím komparativním výzkumu českých a zahraničních realizací. Architektonická analýza, terénní šetření, rozhovory s klíčovými aktéry projektu i komparace se zahraničními příklady ukázaly, že navržený soubor principů představuje vhodný nástroj pro komplexní hodnocení současných radnic menších sídel.

Případ Lázní Bělohrad současně potvrzuje, že kvalitní radnice může významně překročit tradiční administrativní funkci a stát se důležitým prvkem veřejného prostoru i komunitního života. Význam stavby nespočívá pouze v její architektonické kvalitě, ale také ve schopnosti podporovat každodenní fungování města, posilovat jeho identitu a vytvářet podmínky pro setkávání obyvatel. Výzkum rovněž poukazuje na význam architektonických soutěží, kvalitního zadání a komunikace mezi samosprávou, architekty a veřejností při přípravě veřejných staveb.

Předložená studie představuje kvalitativní výzkum zaměřený na jedinou realizaci, a její závěry proto nelze univerzálně aplikovat na všechny radnice menších sídel. Její přínos spočívá především v hloubkovém popisu zkoumaného případu a v ověření navrženého analytického rámce pro výzkum dalších radnic a obecních úřadů. Disertační výzkum se bude dále orientovat na detailní rozbor dalších českých i zahraničních realizací, což umožní určitou kvantifikaci dosažených závěrů a větší zpřesnění jednotlivých principů.

Výsledky článku mohou být využity nejen jako podklad pro další vědecké poznání, ale zejména jako materiál informativního charakteru pro rozhodování samospráv, architektů a investorů připravujících nové radnice nebo rekonstrukce stávajících obecních úřadů. Studie zároveň ukazuje, že kvalitní veřejná architektura může i v menších sídlech významně přispívat ke kultivaci veřejného prostoru, posilování místní identity a rozvoji komunitního života.

Článek byl podpořen grantem SGS25/028/OHK1/1T/11 „Význam a vlastnosti soudobé radnice v menším sídle – Lázně Bělohrad“.

Literatura

BAUMEISTER, N. (2016). Baukulturführer 105 Rathaus Maitenbeth. Mnichov: Büro Wilhelm Verlag. 31 s. ISBN 9783943242621

ČKA (2025). Výsledky soutěží. In: cka.cz [online]. Česká komora architektů [vid. 16.11.2025]. Dostupné z: https://www.cka.cz/souteze/databaze/vysledky

ČSÚ (2024). Počet obyvatel v obcích – k 1.1.2023. In: csu.gov.cz [online]. ČSÚ [vid. 9.11.2025]. Dostupné z: https://csu.gov.cz/uzemni-jednotky?pocet=10&start=0&podskupiny=341&razeni=-datumVydani

ČSÚ (2023). Územní jednotky. In: csu.gov.cz [online]. ČSÚ [vid. 9.11.2025]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112023

DOVEY, K. (2009). Becoming Places. Londýn: Routledge. 216 s. ISBN 9780415416368

FURMAN, A.N. (2017). The town hall as democratic monument: A manifesto. In: The Architect's Newspaper [online]. AN Media Group [vid. 2.11.2024]. Dostupné z: https://www.archpaper.com/2017/10/town-hall-as-democratic-monument-furman/

FRÜHAUF, A., MECK, A. (2019). Das Neue Rathaus in Maitenbeth. Der Bauberater. Roč. 2019, č. 3, str. 64–75. ISSN 0177-4484

GEHL, J., KAEFER, J. L., REIGSTAD, S. (2006). Close encounter with buildings. Urban Design International. Roč. 2006, č. 11, str. 29-47. ISSN 1357-5317

HENNING LARSEN (2017). City Halls are Cities' New Community Centers. In: henninglarsen.com [online]. Henning Larsen [vid. 2.12.2023]. Dostupné z: https://henninglarsen.com/en/news/archive/2017/05/08-sustainable-city-halls-are-the-citys-new-community-center

HULST, R.; VAN MONTFORT, A. (2007). Inter-Municipal Cooperation in Europe. Dordrecht: Springer, s. 238. ISBN 978-1-4020-5378-8

JEŽEK J., KAŇKA, L., KOPECKÝ, M., MALAST, J. (2015). Spolupráce obcí a měst – české a evropské přístupy ke slučování obcí a meziobecní spolupráci. Plzeň: ZČU v Plzni. 212 s. ISBN 978-80-261-0698-2

KESKEYS, P. (2017). From Brutalism to BIG: Charting the Remarkable Evolution of City Hall Design. In: Architizer [online]. Dostupné z: https://architizer.com/blog/inspiration/stories/from-brutalism-to-big/

KOLÁŘ, P. (2010). Lázně Bělohrad – balzám pro tělo i duši. Praha: Atypo. 86 s. ISBN 9788090394131

MMR (2025). Architektonické a urbanistické soutěže obcí 2025. In: mmr.gov.cz [online]. MMR [vid. 30.11.2025]. Dostupné z: https://mmr.gov.cz/cs/narodni-dotace/podpora-uzemniho-planovani-a-architektonickych-u/architektonicke-a-urbanisticke-souteze/architektonicke-a-urbanisticke-souteze-obci-2025

PODRACKÝ, L. (2025). Význam a vlastnosti soudobých radnic v menších sídlech v ČR a západní Evropě. In: KUGL, Jiří, ed. Člověk, stavba a územní plánování 18. ČVUT v Praze, Fakulta stavební, s. 275-294. ISBN 978-80-01-07472-5. ISSN 2336-7687.

PODRACKÝ, L. (2024). Adaptace radnic a budov obecních úřadů na změny klimatu. In: KUGL, Jiří, ed. Člověk, stavba a územní plánování 17. ČVUT v Praze. Fakulta stavební, s. 84–97. ISBN 978-80-01-07329-2. ISSN 2336-7687.

RE:ARCHITEKTI (2024). Důstojně, přitom otevřeně. ERA21. Roč. 2024, č. 1, str. 16-21. ISSN 1801-089X

ROGERS, B. (2004). Reinventing the Town Hall: A Handbook. Londýn: Institute for Public Policy Research. 61 s. ISBN 1 86030 223 8

ROWE, P.G. (1997). Civic Realism. Cambridge, Massachusetts: MIT Press. 266 s. ISBN 9780262681056

STRANGE, H. (2013). Lo-Reninge Town Hall. Building Design. Roč. 2013, č. 9, str. 14-15. ISSN 0007-3423.

TORISSON, F. (2024). Town Halls – A Manifestation of Political Order. In: Form/Design Center [online]. Svensk Form Syd [vid. 29.10.2024]. Dostupné z: https://formdesigncenter.com/en/town-halls-manifestation-political-order

ZDVIHAL, T. (2020). 30 let soutěží v ČR. ERA21. Roč. 20, č.2, str. 20-23. ISSN 1801-089X

Informace o autorovi

Ing. arch. Ladislav Podracký

Fakulta stavební ČVUT v Praze, Katedra architektury

ladislav.podracky@fsv.cvut.cz